

YKSIKÖN TOIMINTASUUNNITELMA

Yksikkö: **Saturnus** Ajalle:1.1.2020-31.12.2020. Käsitelty työpaikkakokouksessa ja 11.2.2020.

Toimintasuunnitelma perustuu paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Toimintasuunnitelma linjaa ja dokumentoi yksikön toimintaa.

Samalla se toimi arvioinnin välineenä. Toimintasuunnitelma rakentuu yksikön ryhmien /perhepäivähoitajien laatimista tiimivasuista.

Toimintasuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon asiakaskyselyn tulokset. Toimintasuunnitelma laaditaan kalenterivuodeksi tammikuussa.

Suunnitelma hyväksytään työpaikkakokouksessa. Suunnitelman laadinnasta vastaa yksikön esimies.

Maaliskuussa laadittu suunnitelma arvioidaan ja sitä päivitetään työpaikkakokouksessa uuden toimintakauden alkaessa elo-syyskuussa.

	NÄKY YKSIKÖN TOIMINNASSA	Arviointi elokuussa
ARVOPERUSTA	<p>Arvoperustaan pohjautuvat toimintatavat, yhteiset linjaukset</p> <p>Arvostamme lapsuutta ja tiedostamme sen merkityksen kokonaisvaltaisen kehityksen kannalta yhdeksi elämän tärkeimmistä vaiheista.</p> <p>Meille jokainen lapsi on yhtä arvokas ja hänellä on oikeus tulla nähdyksi, kuulluksi, hyväksytyksi ja rakastetuksi omana itsenään sekä kokea osallisuutta ja ryhmään kuulumista. Kohtelemme lapsia yksilöllisesti ja tasa-arvoisesti, huomioiden eri-ikäisten lasten tarpeet ja mielenkiinnon kohteet.</p> <p>Haluamme vahvistaa lasten itsetuntoa ja – tuntemusta, ja siksi toteutamme positiivista kasvatusta, huomataan hyvä niin lapsissa, työkavereissa kuin vanhemmissa.</p> <p>Lapsilähtöisyys ja lapsen osallisuus ovat toiminnan suunnittelun, toteuttamisen ja arvioinnin lähtökohtia.</p> <p>Arvostamme lasten sanallisia ja sanattomia aloitteita sekä otamme ne huomioon toiminnassamme mahdollisuuksien mukaan.</p> <p>Annamme lasten tehdä valintoja heitä itseään koskevissa ikäkaudelle sopivissa asioissa kuten leikeissä ja perushoitotilanteissa.</p> <p>Luomme luottamuksellisen suhteen vanhempiin olemalla helposti lähestyttäviä. Juttelemme arkisista asioista ja kyselemme kuulumisia, annamme tilaa ja ymmärrystä vanhemmuudelle.</p>	

	<p>Haluamme sitoutua toimimaan lasten ja perheiden hyvinvoinnin parhaaksi.</p> <p>Meillä on paljon perheitä eri kulttuureista, eikä yhteistä kieltä aina ole. Pyrimme yhteiseen ymmärrykseen erilaisia kommunikointitapoja käyttäen kuten puhe, ilmeet, eleet, kuvat. Tarvittaessa käytämme tulkkia. Kunnioitamme perheiden mielipiteitä ja valintoja esim. uskonnon, ruokavalion, juhlien suhteen. Arvostamme moninaisuutta arkeamme rikastuttavana asiana. Meistä on tärkeää, että kaikki perheet kokevat olevansa tervetulleita päiväkotiiimme ja luottavat siihen, että heidän lapsensa hyvinvoinnista huolehditaan.</p> <p>Kiinnitämme huomiota siihen, miten saisimme kaikki perheet osalliseksi päiväkotiyhteisöstä. Järjestämme perheille tapahtumia, joissa on rentoa ja mukavaa vuorovaikutusta toisten vanhempien ja henkilökunnan kanssa.</p> <p>Pieni lapsi oppii esimerkin kautta ja olemme mallina terveelliseen ja kestävään elämäntapaan. Huolehdimme heidän riittävästä ja terveellisestä ravinnostaan, levostaan, liikunnastaan ja ulkoilustaan. Hyvällä hygienialla pyrimme ennalta ehkäisemään infektiokierteitä. Perushoitotilanteet ovat erinomaisia kohtaamis- ja opetustilanteita, joissa voi ottaa puheeksi terveitä ja kestäviä elämäntapoja.</p> <p>Tarvittaessa ohjaamme myös vanhempia käsien pesun tärkeydestä sekä sairaan lapsen hoidosta.</p>	
<p>LEIKKI</p>	<p>Leikkiä edistävät toimintatavat ja oppimisympäristöt</p> <p>Leikki on lapselle luontainen tapa oppia elämää varten tarvittavia taitoja ja tutustua ympäröivään maailmaan. Tästä syystä pidämme leikkiä erittäin tärkeänä. Painotamme toiminnassamme kasvattajan ja lapsen yhteistä leikkiä. Päivittäisen spontaanin leikin lisäksi on viikoittaisia leikkikerhoja, joissa kasvattaja on mukana leikin suunnittelussa ja pitää huolta, että kaikkien lasten ideat leikin juonen suunnittelussa otetaan huomioon. Kasvattaja pitää myös huolen, että leikki sujuu, kaikki lapset kokevat osallisuutta leikkiin ja yhteisesti tehdyistä sopimuksista pidetään kiinni.</p> <p>Pienen lapsen leikki on aluksi vuorovaikutusleikkiä aikuisen kanssa kuten esimerkiksi sylittely-, loruttelu-, piilo- ja kurkistusleikkiä.</p>	

Vähitellen lapsi kiinnostuu ympäristöstään ja muista lapsista. Leikki kehittyy lapsen kasvaessa rinnakkaisleikin ja jäljittelyleikin kautta esineleikistä pikkuhiljaa kohti yhteistä kuvittelu- ja roolileikkiä. Leikki saattaa olla aluksi lyhytkestoista, esineisiin ja ympäristöön tutustumista. Tavoitteena on pitkäkestoinen leikki. Lapsi oppii, että leikkiä voi jatkaa myöhemmin. Yhtenä keinona tavoitteen toteutumiseen on kasvattajan ja lapsen yhteinen leikki. Kasvattajan rooli ja fyysinen läsnäolo leikissä on tärkeää. Kasvattaja on sensitiivinen ja aidosti mukana leikissä, leikin suunnittelussa ja toteutuksessa. Kasvattaja huomaa sekä sanattomia että kehollisia leikki- ja vuorovaikutusaloitteita. Kasvattaja on leikin mallintaja, mahdollistaja, rikastuttaja, sanoittaja, havainnoija ja dokumentoija. Havaintojen pohjalta kasvattaja tietää, mitkä asiat ovat lapsille ajankohtaisia mielenkiinnonkohteita. Tämä antaa kasvattajalle tietoa oppimisympäristön rakentamista ja uudistamisesta varten.

Leikki ja leikillisuus

- pitää sisällään kaikki varhaiskasvatuksen toiminnot ja kuuluu arjen tilanteisiin (ruokailut, pukemiset, wc-tilanteet, siirtymätilanteet) Esimerkiksi ruokailussa, vaikka yritämme yhdessä opetella kauniita pöytätapoja, niin meillä saa ”leikkiä ruoalla”, jos se auttaa pientä lasta tutustumaan uusiin makuihin.
- on toimintatapa oppimisenalueiden toteuttamisessa.

Kasvattajan ja lasten yhteinen leikki pienryhmässä

- rauhoittaa leikkiä ja helpottaa lasten keskittymistä leikkiin.
- lasten ei tarvitse kilpailla kasvattajan huomiosta.
- kasvattajan on helpompaa huomioida lasten tarpeita ja vastata heidän aloitteisiin.
- kasvattajan mahdollisuudet yksittäisten lasten havainnointiin ovat paremmat.

Lasten mahdollisuuksia vaikuttaa leikkeihin, esimerkiksi:

- ruokapöytäkeskustelut
- aamupiirikeskustelut
- lasten kokoukset
- leikinvalintakuvat ja kuvat spontaanissa leikissä

	<p>Spontaanissa leikissä aikuinen ohjeistaa/vetäytyy leikistä oman arvionsa mukaan. Leikkikerhossa kasvattaja on mukana koko ajan ja on mukana leikin juonessa.</p>	
<p>VUOROVAIKUTUS</p>	<p>Vuorovaikutusta edistävät toimintatavat</p> <p>Aikuinen on henkisesti ja fyysisesti läsnä lasten tasolla päivän eri tilanteissa, jotta oppii riittävän hyvin tuntemaan jokaisen lapsen yksilönä. Aikuisella on herkkyys huomata lasten vuorovaikutusyrietykset jo eleistä, ilmeistä ja katseesta. Hän oppii tulkitsemaan oikein lapsen pieniäkin aloitteita ja vahvistamaan niitä. Läsnäoleva aikuinen kuuntelee ja vastaa äännettömiinkin viesteihin. Huomataan hyvä lapsessa, tehdään lapsi tietoiseksi omista hyvistä puolistaan ja vahvistetaan niitä.</p> <p>Hyvä ilmapiiri kasvattajien välillä luo pohjan myös lasten hyvälle kasvulle.</p> <p>Päiväkodissamme on paljon lapsia, joilla suomenkieli on vasta toinen tai kolmas jopa neljäs kieli, ja tästä syystä tilanteiden sanoittaminen ja kuvittaminen tärkeää. Tämä on tärkeää myös alle kolmevuotiaiden ryhmässä, jossa vasta opetellaan puhetta.</p> <p>Positiivinen, lämmin ilmapiiri luo perusturvallisuuden. Lapsi alkaa tehdä aloitteita, kun huomaa, että aikuinen on aidosti kiinnostunut hänestä.</p> <p>Vuorovaikutustaidot harjaantuvat erityisesti leikkiessä. Tästä syystä Saturnuksessa leikitään paljon sekä sisällä että ulkona. Kasvattaja ohjeistaa, mallittaa, tukee ja on mukana. Lasten yhteisen leikin sujussa kasvattaja vetäytyy oman arvionsa mukaan. Leikille annetaan aikaa ja rauhaa.</p> <p>Aikuisen malli on tärkeä myös sosiaalisen vuorovaikutuksen oppimisessa. On tärkeää, että kohtelemme toisiamme ja lasten vanhempia empaattisesti ja arvostaen. Opetamme käytöstapoja sekä suomen kieltä ja kulttuuria vieraskielisille lapsille ja perheille.</p>	
<p>KULTTUURINEN MONINAISUUS JA KIELITIE TOISUUS</p>	<p>Kulttuurisen moninaisuuden huomioiminen yksikössä</p> <p>Toteutamme ja välitämme suomalaista kulttuuriperintöä kaikessa toiminnassamme. Arvostamme leikkiä, ulkoilua, terveellistä ravintoa, säännöllistä päivärytmiä jne.</p>	

	<p>Suomen kieltä ja kulttuuria välitämme myös leikeissä, lauluissa, loruissa ja tarinoissa. Vietämme myös suomalaisille tärkeitä juhlia, kuten joulu, pääsiäinen, vappu, lasten syntymäpäivät, äitien- ja isänpäivät.</p> <p>Tällä hetkellä päiväkodissamme on 49% suomalaisia ja 51 % monikulttuurisia lapsia. Haasteenamme onkin, miten monikulttuuriset perheet huomioidaan ja miten he saisivat myös osallisuuden tunteen, vaikka yhteistä kieltä ei välttämättä aluksi ole. Perhetapahtumat ovat osoittautuneet suosituiksi sekä suomalaisten että monikulttuuristen perheiden keskuudessa. Osallistumisprosentti on yleensä suuri.</p> <p>Päiväkotimme lapset oppivat, että kaverit voivat olla eri näköisiä ja puhua eri kieliä. Lapset kasvavat erilaisuuden hyväksymiseen, eikä syrjintää esiinny erilaisuuden tähden. Tämä on suuri ilon aihe myös aikuisille.</p> <p>Suomen kielen oppimisen näkökulmastakin aikuisen läsnäolon tärkeys ja rooli korostuu. Aikuinen on puheen mallina sanoittamassa asioita, tekemisiä ja tilanteita. Vaihtoehtoisia kommunikointitapoja käytetään päivittäin kuten ilmeet, eleet, kuvat, viittomat ja piirtäminen.</p> <p>Kulttuurinen moninaisuus näkyy ympäristössämme ja toiminnassamme esim.</p> <ul style="list-style-type: none"> • opetellaan tervehdyksiä eri kielillä • liput ja tervehdykset eteisessä • kulttuuri-”illat”, tapahtumat • moninaisuus on yksi hankkeen kahdeksasta osa-alueesta sekä s2-sunnitelmassa 	
<p>LAPSEN OSALLISUUS, YHDENVARTAISUUS JA TASA-ARVO</p>	<p>Lasten osallisuutta edistävät toimintatavat ja rakenteet</p> <p>Jokaisella lapsella on oikeus kokea olevansa osa ryhmää, tulla huomioiduksi ja hyväksytyksi omana itsenään sekä luottaa kasvattajiin ja siihen, että syliä ja auttavia käsiä on tarvittaessa saatavilla.</p> <p>Lasten vaikutusmahdollisuudet perustuvat pitkälti kasvattajien havaintoihin ja tulkintoihin, kun on kyseessä pienemmät lapset, hiljaisemmat lapset sekä lapset, joilla ei ole vielä suomenkielen taitoja. Iloiset kiljahdukset, hymyt ja loistavat silmät, samoin kuin</p>	

	<p>keskittyminen tekemiseen voidaan tulkita positiiviseksi palautteeksi.</p> <p>Isommat lapset osaavat ilmaista itseään sanallisestikin. Hyviä keskustelutilanteita on esimerkiksi aamupiirissä, ruokapöydässä ja perushoitotilanteissa.</p> <p>Toimintaa suunnitellaan sekä arvioidaan lapsilta ja huoltajilta saadun palautteen pohjalta.</p> <p>Oppimisympäristöjä arvioidaan lasten toimintaa havainnoimalla. Jos joku leikki tai toiminto ei enää kiinnosta, niin tilalle vaihdetaan uusi leikki tai ainakin tuodaan leikkiin uusia sisältöjä tai välineitä.</p> <p>Kasvattajalla on näkemys lapsen kokonaisvaltaisesta kasvusta ja kehityksestä sekä pedagogiikasta. Hänellä on suunnitelma ja punainen lanka toiminnasta sekä halu ja asenne tehdä varhaiskasvatustyötä suunnitelmallisesti, pedagogisesti ja tavoitteellisesti. Varhaiskasvatus on aikuisjohtoista ja lapsilähtöistä. Erityisesti pienryhmätoiminta, keskustelut lasten kanssa ja havainnot mahdollistavat lasten ideoihin tarttumisen – aikuinen elää hetkessä ja muuttaa suunnitelmiaan havaintojensa pohjalta.</p> <p>Varhaiskasvatustoiminnan perusta ja tavoite on: <i>havainnointi, dokumentointi ja lasten aloitteet toiminnan suunnittelun ja toteuttamisen lähtökohtana.</i></p> <p>Toiminnan säännöllinen arviointi on tärkeää.</p>	
<p>HUOLTAJIEN OSALLISUUS JA KASVATUSYHTEISTYÖ</p>	<p>Huoltajien osallisuutta ja kasvatusyhteistyötä edistävät toimintatavat ja rakenteet</p> <p>Päivähoidon alkaessa koko perhe kutsutaan tutustumaan tulevaan ryhmään ja sovitaan aloituskeskustelusta, jossa vanhemmat kertovat lapsen persoonasta ja arjen käytänteistä kotona. Keskustelussa vanhemmat voivat myös kysyä mieltään askarruttavista asioista sekä ilmaista toiveitaan hoidon aloituksen suhteen.</p> <p>Ihanteellisinta lapsen kannalta on, jos perheellä on mahdollisuus tutustua yhdessä muutaman päivän ajan ryhmän toimintaan ja aloittaa hoito ns. pehmeällä laskulla. Lisäksi tämä antaisi realistisen kuvan varhaiskasvatuksesta varsinkin sellaisille perheille, joille päiväkotihoito on uutta.</p>	

	<p>Vanhempainiltoja pidetään tarpeen mukaan esimerkiksi teemailtoja tai koko perheen yhteisiä tapahtumia.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Esimerkiksi Tuikkupolku Hatlamminsuolla, toiminnalliset joulu- ja pääsiäispajat sekä liikunnalliset pihatapahtumat. <p>Muita toiminnan näkyväksi tekemisen keinoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lapsen tuonti- ja hakutilanteissa annetaan tietoa lapsen päivästä • henkilökunnan kasvokuvat ja nimet ovat esillä ryhmän ovelta tai seinällä • viikko-ohjelma on vanhempien nähtävillä ja tarvittaessa kuvitettuna • lasten kuvia toiminnasta ja tilanteista lähetetään huoltajille whatsapp viesteinä. Kuvia laitetaan myös lasten kansioon. • Nalle-tyylinen on infoa vanhemmille ikätasoisista ryhmistä • Kehotunnepöytätyössä käsiteltävät aiheet ovat seinällä ja ohessa lasten kommentteja <p>Vanhemmat ovat olleet aika ujoja antamaan palautetta ja esittämään toiveita, mutta aloitus- ja vasu-keskusteluissa palautetta voi kysyä suoraan ja keskustella perheiden tarpeista ja toiveista, jotka huomioidaan mahdollisuuksien mukaan toiminnassa. Näissä tilanteissa on aina tarvittaessa tulkki mukana, jotta perhe tulee kohdatuksi ja ymmärretyksi omalla äidinkielellään.</p> <p>Riihimäen kaupungissa tehdään säännöllisesti asiakastytyytyväisyyskysely, jossa vanhemmat voivat antaa palautetta ja arvioida toimintaamme.</p>	
<p>MUUT YHTEISTYÖTAHOT</p>	<p>Yksikön yhteistyötahot ja yhteistyöhön sovitut käytänteet</p> <p>Monialaista yhteistyötä teemme erityisvarhaiskasvatuksen, terapeuttien, neuvolan, koulun, perhepalvelujen ja lastensuojelun kanssa. Tarvittaessa ja perheen suostumuksella kutsumme näistä edustajia mukaan esimerkiksi vasu-keskusteluun.</p> <p>Kirjastossa retkeilemme ja käytämme heidän palveluitaan. Myös seurakunnan sekä liikunta- ja kulttuuritoimen kanssa teemme yhteistyötä osallistamalla meille tarjottuihin tapahtumiin (Kulttuuripolku).</p>	

<p>HAVAINNOINTI JA PEDAGOGINEN DOKUMENTOINTI</p>	<p>Havainnoinnin ja pedagogisen dokumentoinnin käytänteet</p> <p>Havainnointi ja dokumentointi ovat toiminnan suunnittelun lähtökohtia ja siksi se on erityisen tärkeää. Päiväkodissamme kirjataan yksilöllisiä lapsihavaintoja sekä lasten keskinäistä vuorovaikusta ja sen sujumista. Tällä tavalla saamme tärkeää tietoa lasten tarpeista ja mielenkiinnonkohteista sekä lasten keskinäisistä vuorovaikutussuhteista. Havainnoista keskustellaan tiimipalaverissa ja ne otetaan huomioon toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa sekä oppimisympäristön muokkaamisessa. Jaamme kokemuksia myös arkikäytänteistä; mikä on toiminut ja mikä ei. Sovimme yhteiset tavat toimia.</p> <p>Havainnot ovat myös vasu-keskusteluiden pohjana.</p> <p>Havainnoinnin ja pedagogisen dokumentoinnin käytänteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • valokuvat • kasvunkansiot • päiväkirjasivut • tiimipalaverivihko • vasut ja lenet • tiimivasu • leikkiryhmätaulut • viskari ja 3-4v ryhmien taulut • havaintoja yli ryhmärajojen. Yhteistyön myötä havainnot täytyy muistaa kirjata ryhmien omiin papereihin. • hankeseinä 	
<p>OPPIMISYMPÄRISTÖ</p>	<p>Oppimisympäristön rakenne, yhteisesti sovitut käytänteet, ryhmien erityistarpeet</p> <p>Jaamme havaintoja lasten kehityksestä, kiinnostuksen kohteista ja toiveista, minkä perusteella muokkaamme lasten oppimisympäristöjä säännöllisesti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lelujen vaihto • tilojen uudelleenjärjestely <p>Järjestelyjä tehdään riittävän usein, jotta lasten into ja mielenkiinto säilyy sekä erilaiset taidot kehittyvät.</p> <p><i>Fyysinen:</i></p>	

	<ul style="list-style-type: none"> • omat ruokailu- ja aamupiiripaikat • ryhmien tilat jaetaan kaikille pienryhmille tasapuolisesti toiveet ja toiminta huomioon ottaen, myös piha ja eteinen hyödynnetään. • pelit ym. toimintamateriaalia on esillä kulloinkin haluttujen taitojen ja kiinnostuksen mukaan. • käden taitojen vahvistamiseen on saatavilla kiinnostavia värityskuvia, tehtäviä, askartelu ym. materiaalia. <p><i>Psyykkinen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneilmastoltaan turvallinen; jokainen tulee kuulluksi, nähdyksi ja hyväksytyksi omana itsenään. • kiusaamiseen puututaan heti. <p><i>Sosiaalinen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • hyvä ilmapiiri; kaikkien on hyvä olla ja kaikki tulevat kuulluksi (myös ilman yhteistä kieltä) • lapset leikkivät yli ryhmärajojen • kaikki tuntevat toisensa <p><i>Leikkiympäristö:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • lapsille tärkeitä ja kiinnostavia leikkejä pyritään mahdollistamaan tilassa ja pitämään yllä sekä rikastuttamaan erilaisin välinein. • tarjotaan uutta tarpeeksi usein. • leikin ja leikkiympäristön ideat tulevat lapsilta. • leikit ja rakennelmat voi jättää tilaan, jos leikki on kesken ja jatkuu. 	
<p>HYVINVOINTI, TURVALLISUUS JA KESTÄVÄ ELÄMÄNTAPA</p>	<p>Yksikön hyvinvointia, turvallisuutta ja kestävä elämäntapaa tukevat toimintatavat sekä yhteisesti sovitut käytänteet</p> <p>Liikunnalla on suuri merkitys lasten motoristen perustaitojen oppimiseen ja kehittymiseen. Tästä syystä emme rajoita tarpeettomasti lasten liikkumista turhilla säännöillä. Olemme pohtineet sekä ulko- että sisäsääntöjä; mikä on turvallisuuden kannalta oleellista kieltää ja minkä voi sallia.</p> <p>Liikumme myös erilaisissa maastoissa kuten puistoissa ja metsässä. Käymme luistelemassa jäähallilla ja hiihdämme päiväkodin viereisessä puistossa. Oman päiväkodin pihalla voi muun muassa lasketella pulkalla, ajaa pyörällä, kiipeillä, keinua, pelata ja juosta.</p>	

Ulkoilulla ja liikunnalla on merkitystä terveyteen, vastustuskykyyn ja ruokahaluun. Puhumme näistä asioita myös vanhemmille.

Ruokailussa noudatamme uuden vasun linjauksia, houkuttelemme lapsia maistamaan uusia makuja, yritämme luoda ruokailuun positiivisia mielikuvia ja makumuistoja. Lasta ei pakoteta maistamaan eikä syömään.

Ruokapöydässä keskustelemme lasten kanssa muun muassa ruuasta ja muista lapsia kiinnostavista asioista. Opettelemme kauniita ruokailutapoja positiivisessa ilmapiirissä.

Pienemmille lapsille annamme mahdollisuuden harjoitella omatoimisuutta sekä suun ja käden koordinaatiota. Pienimmätkin lapset saavat oman lusikan, vaikka hänet vielä syötettäisiinkin. Sotku ei haittaa, myös sormin voi harjoitella aluksi (pinsettiote).

Lapsilla on mahdollisuus lepoon ja rauhoittumiseen.

Lounaan jälkeen on lepoetiaika.

- pienimmillä lapsilla on usein vielä tarve myös aamu-unille ja ne voi ottaa vaikka omissa rattaissa.
- Pienimmät nukutetaan syliin tai rattaisiin, jos isoon sänkyyn rauhoittuminen on vielä vaikeaa.
- Isommilla lapsilla on mahdollisuus valita kahdesta lepohuoneesta oman tarpeen mukainen lepo huone; 1) toisessa nukutaan ja 2) toisessa levätään, tosin sielläkin saa nukahtaa. Lepohetkellä kuunnellaan satuja ja musiikkia.
- Lepohetkelle saa tuoda omat unikaverit, rievut, tutit, pulloet lapsen tottumuksen mukaan.

Osallistumme Väestöliiton keho, tunne ja turva-hankeeseen vuosina 2019-2021. Se tarkoittaa lasten ikätasoista terveystiedon, tunnetaitojen ja turvataitojen opetusta. Se perustuu Opetushallituksen Varhaiskasvatussuunnitelmaan sekä WHO:n Euroopan ohjeisiin. Kehotunnekasvatukseen kuuluu kahdeksan keskeistä sisältöaluetta: 1. keho ja ihmisen kehitys, 2. terveys, hyvinvointi ja turvallisuus, 3. seksuaalisuus, identiteetti, itsetunto, mielihyvä ja läheisyys, 4. ihmissuhteet, moninaisuus ja elämäntyyli, 5. tunteet, 6. lisääntyminen ja hedelmällisyys, 7. normit, tavat, arvot, sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät, 8. oikeudet.

	<p>Näitä kehotunnekasvatuksen sisältöalueita toteutamme osana jokapäiväistä kasvatustehtävää. Lisäksi käsittelemme eri aihe-alueita lasten kanssa aamupiireissä ja muilla yhteisillä tuokioilla. Järjestämme hankkeen tiimoilta vanhempainiltoja, ja pidämme kehotunnekasvatuksen aiheita mukana myös kasvatustilaisuuksissa vanhempien kanssa.</p>	
--	---	--

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN JA OPPIMISEN ALUEET	TOTEUTUMINEN YKSIKÖSSÄ: Laaja-alaisen osaamisen ja oppimisen alueiden huomiointi. Toimintakauden mahdolliset painotukset	Arviointi elokuussa
<p>LAAJA-ALAISEN OSAAMISEN EDISTÄMINEN</p>	<p>Pieni lapsi oppii kokonaisvaltaisesti kaikkia aisteja käyttäen tekemällä, tutkimalla, toimien ja leikkien vuorovaikutuksessa aikuisten ja toisten lasten kanssa.</p> <p>Aloitamme päivän ryhmän yhteisellä aamupiirillä aamupalan jälkeen. Se voi sisältää musiikkia, liikuntaa, toiminnallista tekemistä esim. suujumppaa, myös yhteisesti käsiteltäviä teemoja (esim. eläimet, värit, tunteet, luonto, sää, vuodenaajat ym.) Teemoissa ideana kognitiivisen ajattelun kehittyminen, tunteiden ja sosiaalisten taitojen oppiminen, kieli ja vuorovaikutus.</p> <p>Päivä sisältää paljon vuorovaikutustilanteita, joissa lapsi haastetaan pohtimaan asioita itse; keskustelemme, kyselemme ja ihmettelemme yhdessä. Esimerkiksi aikuinen ohjeistaa ja mallittaa käsienpesua, pukemista; miksi kädet kannattaa pestä, miksi vaatteet käännetään oikein päin, miksi kannattaa pukea tietyssä järjestyksessä, miksi kannattaa yrittää itse...</p> <p>Ohjaamme ja harjoittelemme selvittämään lasten keskinäisiä riitoja.</p> <p>Käytämme ymmärtämisen lisäämiseksi ja kiinnostuksen herättämiseksi paljon kuvia, piirtämistä ja digitaalisia apuvälineitä. Ryhmissämme on paljon monikielisiä lapsia ja erilaiset kommunikointimenetelmät saavat myös heidät osallisiksi yhteiseen keskusteluun. Esimerkiksi pienryhmissä mietimme yhdessä, mitä halutaan leikkiä, nimetään leikin hahmot, kirjataan piirtämällä leikin eteneminen.</p>	

Päiväkodin viskarit on jaettu pienryhmiin, jossa sisältöinä ovat 1) robotiikka ja mediakasvatus, 2) luonnontieteet ja matemaattinen ajattelu, 3) ilmaisun monet muodot sekä 4) kielten rikas maailma.

Päiväkodin 3-4.vuotiaat on jaettu pienryhmiin, joissa sisältöinä ovat 1) kasvan, liikun ja kehityn, 2) ilmaisun monet muodot ja 3)kielten rikas maailma.

Alle 3-vuotialilla lapsilla keskeisiä osa-alueita ovat leikki, laulu ja liikunta. Emme erottele sisältöalueita omiksi kokonaisuuksiksi vaan kasvattajan tulee olla sensitiivinen ja tarttua otolliseen hetkeen esimerkiksi lisäämällä siihen matemaattisia sisältöjä (vertailu, sarjoittaminen, laskeminen, luokittelu) tai kielellisten käsitteiden opettelua perushoitotilanteissa sekä tunnetaitojen harjoittelua vuorovaikutustilanteissa. (Kts. liite Lysti-pedagogiikka.)

Liikunta ja ympäristön hahmottaminen nivoutuvat hienosti yhteen. Ympäristökasvatusta, kestäväää kehitystä, eettisiä asioita ja paljon muuta voidaan toteuttaa esimerkiksi metsäretkellä. Myös perushoitotilanteet ovat oivia oppimistilanteita, joissa voidaan kielen lisäksi oppia monia asioita.

Päiväkodissamme on 51 % monikielisiä lapsia. Päiväkodin lapset tulevat tietoisiksi siitä, että on erilaisia kieliä ja erinäköisiä ihmisiä. Esimerkiksi monikulttuurisuusviikolla tilaamme kirjastosta kuvakirjoja eri kielillä, videoimme vanhempien ”hyvää huomenta”-tervehdykset eri kielillä, onnittelulaulu omalla kielellä, katsomme erikielisiä lastenlauluvideoita ja - filmejä, vanhemmilta kysymme esimerkiksi, miten sanotaan värejä eri kielillä.

Robotiikka on osa kaikkia laaja-alaisen osaamisen ja oppimisen alueen sisältöjä. Robotiikkaa toteutamme arjen hoito-, kasvatus- ja oppimistilanteissa. Erityisesti viisivuotiaiden pienryhmissä robotiikka on yhtenä sisältöalueena. Kaikkien yhteisissä pienryhmäleikeissä toteutamme robotiikan opetukselle ominaista kokonaisprosessia, johon kuuluu toiminnan ideointi, suunnittelu, toteutus ja arviointi. Leikkiryhmien leikkejä yhdessä ideoidessa sekä suunniteltaessa, leikkisääntöjä sopiessa, leikkiessä ja leikkiä arvioidessa ja kehittäessä lapset pääsevät harjoittelemaan pitkäjänteisempää kokonaisprosessia. Samalla lapset oppivat tärkeitä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Tämän lisäksi robotiikka näkyy mm. koko ryhmän tuokioilla, kuten aamupiireissä, siirtymätilanteissa, ulkoiluissa,

	<p>peleissä ja leikeissä jne. Tällöin toteutetaan kokonaisprosessin pienempiä osa-alueita, kuten ohjelmointia ja koodausta, rakentelua ja mekaniikkaa, ajattelun taitoja ja loogista päättelykykyä.</p>	
<p>KIELTEN RIKAS MAAILMA</p>	<p>Kieli- ja vuorovaikutus on motoriikan kehittymisen ohella tärkein osa-alue pienten lasten kehityksessä ja oppimisessa. Kaikki toimintamme tukee vuorovaikutustaitojen ja kielen kehitystä; arjen tilanteet, aamupiirit, pienryhmätoiminta, kuvat, viittomat, laulut, leikit, lorut, suujumppa, S2-materiaalit. Kirjojen lukeminen päivittäin ja lorut pienryhmissä ovat hyvää perusmateriaalia kielen oppimiseen; tämän kerromme myös vanhemmille.</p> <p>Vuorovaikutustaitojen harjoittelussa on tärkeää, että kaikilla lapsilla, myös heillä, joilla suomen kieltä ei ole, syntyy tunne tulevan kuulluksi, aikuinen vastaa lapsen sanallisiin ja sanattomiin viesteihin ja aloitteisiin. Rohkaisemme lapsia kommunikoimaan kahdenkeskisissä ja ryhmätilanteissa. Aikuisen aktiivisuus ja herkkyys eri tilanteissa on tärkeää.</p> <p>Kielen ymmärtämisen, tuottamisen, kielellisen muistin ja sanavaraston vahvistumisen taitojen harjoittelussa tärkeää on aikuisen malli, tiedostammekin millaista kieltä ja vuorovaikutusta itse käytämme. Sanoitamme arjen tilanteita, jutustelemme, keskustelemme, kyselemme, rikastutamme kieltä sekä sanavarastoa esim. loruilun, riimittelyn, laululeikkien, pöytäteatterin, draaman ja kuvakirjojen avulla. Rohkaisemalla lapsia puhumaan eri tilanteissa, opettelemme tervehdyksiä, hyviä tapoja, fraaseja ym., toistaminen on tärkeää. Lisäksi harjoittelemme saduttamista, kuvista kertomista, omien tarinoiden kertomista, lasten haastatteluja, puolen pitämistä sanallisesti, minun mielestäni-keskusteluja ym. Harjoittelemme käyttämään kieltä eri tilanteissa; keskustelussa, leikeissä, puhumaan vuorotellen. Lisäksi tutustumme erilaisiin teksteihin esim. runoihin, loruihin, näytelmiin, lauluihin jne. Lisäksi harjoittelemme ääntämistä suujumppaharjoituksilla.</p> <p>Päiväkodissämme on paljon lapsia, joilla on kotikielenään joku muu kuin suomen kieli ja heidän suomen kielen taitonsa vaihtelevat suuresti. Tästä syystä käytämme päiväkodissa vaihtoehtoisia ja kommunikointia helpottavia apuvälineitä, kuten kuvia, piirtämistä, tukiviittomia, aikuisen mallia, näyttämistä, eleitä, esineiden, draaman, videoiden ja laulujen avulla tuettua oppimista. Käsitteiden, lauseiden ja fraasien toistoa ja selkeää puhetta tarvitaan paljon.</p>	

	<p>Päiväkodissämme on paljon S2-materiaalia, tai valmistamme tarvittaessa lisää, jota käytämme aamupiireissä ja pienryhmätoiminnassa. Internetistä löytyy myös paljon materiaalia esim. Kielinupun lauluja. Käytämme erilaisia materiaaleja; Laulava kynä, Roihusen perhe, helpot kuvakirjat, lorut ja laulut, leikki- ym. kuvataulut.</p> <p>Päiväkodissämme on S2-opetusta kerran viikossa kolmessa ikäryhmässä: 3-vuotiaat, 4-vuotiaat ja 5-vuotiaat.</p> <p>Ryhmien vuosisuunnitteluteema-aiheita vahvistetaan myös ryhmien toiminnassa esim. aamupiiriaiheissa ja lauluvalinnoissa.</p> <p>Arjessa kannustamme lapsia puhumaan lausetasolla;</p> <ul style="list-style-type: none"> • mallinamme sanallisesti • kysymme, emme tyydy yksittäisiin sanoihin, näytämme kuvasta; kuka, mitä, missä, miten, miksi... • luomme tilanteita, joissa lapsi pääsee kysymään ja vastaamaan sanoilla ja lauseilla esim. ruokailussa: ”Minä haluan leipää.” <p>Arvostamme lasten ja perheiden omaa kieli- ja kulttuuriperinnettä. keskustelemme lasten kanssa erilaisista kielistä ja kulttuureista opettelemme esimerkiksi fraaseja eri kielillä huomenta, hei, näkemiin.</p> <p>Painotamme oman äidinkielen ja kulttuurin merkitystä. Tästä keskustelemme myös vanhempien kanssa.</p>	
<p>ILMAISUN MONET MUODOT</p>	<p>Taiteellisessa ilmaisussa ja tekemisessä on tärkeintä itseilmaisu ja kokeminen, ei tuotos.</p> <p>Tarjoamme monipuolisia työtapoja ja materiaaleja.</p> <p>Musiikki vaikuttaa tunteisiin, aistien kehittymiseen, kuuntelun opetteluun jne.</p> <p>Musiikin avulla opitaan helposti myös kieltä, sillä musiikin rytmi ja melodia auttavat sanojen ja fraasien mieleen painamista. Lisäksi laulujen avulla opitaan paljon asioita ystävyydestä, tunteista, eläimistä, väreistä ym. Lauluissa lasketaan, tehdään suun motoriikan harjoituksia jne. Musiikissa yhdistyy kehollinen ja sanallinen ilmaisu.</p>	

	<p>Käytämme paljon musiikkia, koska se on yksi kielen oppimisen muoto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laulut • rytmisoittimilla soittaminen • kuvitetut laululeikit <p>Hyviä materiaaleja musiikilliseen ja sanalliseen ilmaisuun ovat muun muassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kielinappu • Laulava kynä <p>Pienryhmäleikeissä on monipuolista ilmaisua erilaisten roolien, eläytymisten ja tunteiden kautta. Piirtäminen leikin kerronnan tukena on innostanut myös lapsia kuvaamaan leikkien kulkua piirtäen.</p> <p>Ilmaisun monet muodot esiintyvät leikin lisäksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aamupiireissä ja pienryhmissä on monipuolista ilmaisullista toimintaa • lauluhetkillä on sanallista, musiikillista ja kehollista ilmaisua viikoittain ja ”koko talo laulaa”-hetkessä kerran kuukaudessa <p>Tartumme lasten kiinnostuksen kohteisiin, toiveisiin sekä ajankohtaisiin aiheisiin, juhliin, vuodenaikoihin, tapahtumiin ja teemoihin.</p> <p>Osallistumme Kulttuuripolun järjestämiin tapahtumiin.</p>	
<p>MINÄ JA MEIDÄN YHTEISÖMME</p>	<p>Eettinen ajattelu kehittyy leikissä ja sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Yhdessä opimme tietämään ja ymmärtämään:</p> <ul style="list-style-type: none"> • millainen on hyvä kaveri, • kuinka kaveri tulee iloiseksi/surulliseksi, • miten autan muita, • miltä minusta/kaverista tuntuu, • mikä minua sattuu, sattuu myös kaveriakin., • miten toimitaan jos on pahoitettu toisen mieli... <p>Harjoittelemme ja opimme tärkeitä ryhmässä toimimisen taitoja, toisten kanssa toimeen tulemistä ja hyviä käytöstapoja.</p>	

	<p>Olemme laatineet lasten tunnekasvatuksen suunnitelmarungon. Kokeilemme erilaisia lasten tunnekasvatusta tukevia materiaaleja ja toimintatapoja. Kokemusten perusteella käytämme niitä yhteisesti sovitun suunnitelman mukaan lapsiryhmissä lasten tarpeiden ja ikätason mukaan. Tuntumaa, tunnekasvatusta tukeva pienryhmä on osa 5-vuotiaiden toimintaa.</p> <p>Huomioimme uskonnolliset vakaumukset ja kunnioitamme niitä. Ilmoitamme vanhemmille esim. tulevista kirkkokäynneistä ja seurakunnan vierailuista. Vanhemmat päättävät lapsen osallistumisesta. Niille lapsille, jotka eivät osallistu, järjestetään vaihtoehtoista toimintaa.</p> <p>Päiväkotimme ja lähiyhteisöjen moninaisuuden myötä lapset saavat kokemuksen erilaisuudesta luonnollisesti. Samalla he oppivat, että kaikki ihmiset ovat ainutlaatuisia ja arvokkaita. Erilaisuus ei näyttäydy erilaisuutena vaan se on luonnollista.</p> <p>Korostamme sitä, että jokainen lapsi ja perhe on yksilöllinen omine tarpeineen, tapoineen ja toiveineen. Tästä syystä tuemme lasten yksilöllisyyttä, omia piirteitä ja vahvuuksia sekä erilaisia tapoja nähdä maailmaa. Lapset saavat kasvaa persoonallisina yksilöinä eikä heitä yritetä tasapäistää tai kasvattaa massana.</p> <p>Mediakasvatus kts. seuraava</p>	
<p>TUTKIN JA TOIMIN YMPÄRISTÖSSÄNI</p>	<p>Matematiikkaa löytyy kaikkialta ympäristöstämme. Vertailemme ja mietimme suhteita. Opettelemme lukuja ja käsitteitä. Aloitamme laskemisen kehonosista, hyödynnämme perushoitotilanteita ja arjessa esiin tulevia tilanteita.</p> <p>Luonnontieteet ja matemaattinen ajattelu on yksi viskaritoiminnan sisällöistä. Luma-pienryhmässä tutustumme itseemme, ympäristöömmme ja erilaisiin ilmiöihin.</p> <p>Luonnontiede- ja matemaattinen ajattelu -kokonaisuus sisältää lapsen maailmasta nousevia havainnoinnin ja tutkimisen aiheita. Tuokioilla tarkastelemme eri aistein lasta lähellä olevia ilmiöitä. lähtökohtana on lapsi itse, kehon mittoihin, ominaisuuksiin liittyvä mittaaminen, vertailu ja ihmettely. Tavoitteena on harjoitella arviointia ja oletusten tekemistä. Päätelmiä varmistetaan käytännössä kokeilemalla ja todentamalla. Sisällöissä keskeisinä</p>	

teemoina on vertailu, mittaaminen, aistit, muodot, symmetria. Lähiympäristön ja vuodenvaihtoon liittyvät tapahtumat kuten veden olomuodot ja kappaleen ominaisuudet, kasvien tutkaileminen, elollisen ja elottoman käsitteisiin tutustuminen. Lapsen omille ajatuksille annetaan aikaa ja päätelmiä todennetaan yhdessä.

Teknologia on lapsille tuttua ja sitä on helppo käyttää huomion herättämiseen ja tekemisen motivoimiseen esim. tablettien ja kännyköiden käyttö.

Mediakasvatus ja robotiikka ovat oleellisena osana jokapäiväistä toimintaa sekä yhtenä viskaritoiminnan osa-alueena.

Lapsia tulee kasvattaa osaksi erilaisia muuttuvia yhteisöjä, joissa tarvitaan erilaisia ajattelun taitoja, ongelmanratkaisutaitoja, ohjelmointitaitoja sekä teknologisia taitoja.

Näitä taitoja kehittävää toimintaa on:

- rakentelut
- vertailut
- ongelmanratkaisu
- looginen päättely
- yritys-erehdys
- ohjeiden antaminen ja ohjeiden noudattaminen
- koodaus ja ohjelmointi
- robotit
- erilaiset medialaitteet jokapäiväisessä käytössä kuten tabletit, tietokoneet, kamera-valokuvat

Robotiikkaa on lapsilla monissa arjen tilanteissa kuten toiminnanohjauksessa. Annetaan selkeät ohjeet, siitä mitä ollaan tekemässä, vaihe kerrallaan. Jotkut lapset tarvitsevat oman toimintansa tukemiseen sanallisten ohjeiden lisäksi kuvalliset ohjeet. Pilkomme tilanteen kuviksi, jotka etenevät asia kerrallaan ja annamme selkeät sanalliset ohjeet esimerkiksi pukemisjärjestys ulos lähtiessä.

Tutustumme robotiikkaan ensin lapselle ominaisimmilla tavoilla: leikkien, liikkuen ja laulaen. Ohjeen mukaan rakentelu edesauttaa robotiikan valmistuksessa tarvittavia käden ja silmän yhteistaitoja ja suunnitteluvalmiuksia.

Robotiikkaa on

- aamupiireissä
- pienryhmissä

	<ul style="list-style-type: none"> • leikki- ja pelihetkissä <p>Viskareilla on robotiikkapienryhmä kerran viikossa.</p> <p>Ympäristökasvatusta edistävää toimintaa on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jokaviikkoiset retket lähiympäristöön, puistoihin, metsään, kaupungille, kirjastoon jne. • ekologisuus ja kierrättäminen puheissa ja toimissa 	
<p>KASVAN, LIIKUN JA KEHITYN</p>	<p>Pidämme tärkeänä ulkoilua ja monipuolista liikkumista arjessa. Liikunnalla on suuri merkitys lasten motoristen perustaitojen oppimiseen ja kehittymiseen. Tästä syystä emme myöskään rajoita tarpeettomasti lasten liikkumista turhilla säännöillä. Olemme pohtineet sekä ulko- että sisäsääntöjä; mikä on turvallisuuden kannalta oleellista kieltää ja minkä voi sallia. Nämä perustellaan myös lapsille. Ympäristöt suunnitellaan sellaisiksi, joissa liikkumisen mahdollistuu.</p> <p>Sisäliikuntaa on suunnitelluissa hetkissä sekä arjen tilanteissa esimerkiksi eteiseen siirryttäessä käytävällä on esterata, yhdessä ryhmätallassa on kiipeilyseinä, jota lapset voivat vapaasti käyttää. Liikuntaa on lisäksi leikissä, pienryhmäleikissä sekä jumppahetkillä. Liikumme erilaisissa maastoissa kuten puistoissa, urheilukentällä ja metsässä. Käymme luistelemassa jäähallilla ja hiihdämme päiväkodin viereisessä puistossa. Oman päiväkodin pihalla voi muun muassa lasketella pulkalla, ajaa pyörällä, kiipeillä, keinua, pelata ja juosta.</p> <p>Ulkoilulla ja liikunnalla on merkitystä terveyteen, vastustuskykyyn ja ruokahuuun. Puhumme näistä asioita myös vanhemmille.</p> <p>Ruokailussa noudatamme uuden vasun linjauksia, houkuttelemme lapsia maistamaan uusia makuja, yritämme luoda ruokailuun positiivisia mielikuvia ja makumuistoja. Lasta ei pakoteta maistamaan eikä syömään.</p> <p>Ruokapöydässä keskustelemme lasten kanssa muun muassa ruuasta ja muista lapsia kiinnostavista asioista. Opettelemme kauniita ruokailutapoja positiivisessa ilmapiirissä. Aikuinen syö lasten kanssa.</p> <p>Pienemmille lapsille annamme mahdollisuuden harjoitella omatoimisuutta sekä suun ja käden koordinaatiota. Pienimmätkin</p>	

	<p>lapset saavat oman lusikan, vaikka hänet vielä syötettäisiinkin. Sotku ei haittaa, myös sormin voi harjoitella aluksi (pinsettiote).</p> <p>Lapsilla on mahdollisuus lepoon ja rauhoittumiseen. Lounaan jälkeen on lepoetiaika.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pienimmillä lapsilla on usein vielä tarve myös aamu-unille ja ne voi ottaa vaikka omissa rattaissa. • Pienimmät nukutetaan syliin tai rattaisiin, jos isoon sänkyyn rauhoittuminen vielä vaikeaa. • Isommilla lapsilla on mahdollisuus valita kahdesta lepohuoneesta oman tarpeen mukainen lepo huone; 1) toisessa nukutaan ja 2) toisessa levätään, tosin sielläkin saa nukahtaa. Lepoetkellä kuunnellaan satuja ja musiikkia. • Lepoetkelle saa tuoda omat unikaverit, rievut, tutit, pullot lapsen tottumuksen mukaan. • Lapsi saatellaan lepoetkelle lauluin ja silityksin. 	
--	--	--

KEHITYKSEN JA OPPIMISEN TUKI	Yksikön yleisen tuen ja varhaisen tuen toteuttamisen ja kehittämisen käytänteet	Arviointi elokuussa
	<p>Ryhmän yleisen tuen ja varhaisen tuen toteuttamisen ja kehittämisen käytänteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • selkeä päiväjärjestys • pienryhmät • kuvat • nopea piirtäminen • draama • musiikki • videot • mallittaminen • kuvataskut aikuisilla käytössä <p>Saturnuksessa varhaiskasvatuksen erityisopettaja on pysyvä osa henkilöstöä. Lasten ja henkilöstön tarvitsema tuki rakentuu yhteistyössä alueen konsultoivan varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja yksikön oman varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa.</p>	

	Aikuinen on aktiivisesti vuorovaikutuksessa lasten kanssa, kuuntelee, vastaa, havainnoi ja tarttuu sanattomiin ja sanallisiin viesteihin Aikuinen huomaa lasta kiinnostavat asiat ja lapsen tarpeet. Aikuinen leikkii yhdessä lasten kanssa. Hän mahdollistaa lasten ideoiman leikin sekä rikastaa sitä.	
--	---	--

ARJEN TILANTEET JA TOIMINTA Tavoitteena hyvinvoiva lapsi	Yksikön käytänteet	Arviointi elokuussa
PÄIVÄHOITON TULO JA LÄHTÖ	Jokainen lapsi ja vanhempi huomioidaan tulo- ja lähtötilanteessa, sillä nämä ovat tärkeitä vuorovaikutustilanteita. ”Meillä ei ole kiire mihinkään”-asenteella. Lähtötilanteessa kerrotaan lapsen päivästä. Lapsen kirjaaminen vaka-ohjelmaan: <ul style="list-style-type: none"> • lapsi ”tägätään” vasta sitten, kun tavarat haettu sisältä • jos ”tägätään” myös sisarus, vinkataan toisen ryhmän aikuiselle asiasta 	
PERUSHOITOTILANTEET	Perushoitotilanteiden käytänteet (ruokailu, päivälepo ja ulkoilu on kuvattuna jo edellä) Kannustamme ja tarjoamme mahdollisuuksia omatoimisuuteen ja tarvittaessa autamme. Olemme herkkiä lapsen kokonaistilanteelle, aina ei jaksa, vaikka osaisikin jo itse, tunnistamme lapsen vireystilan. Välillä isommatkin haluavat aikuisen apua, kun pienet saavat paljon aikuisten huomiota. Siisteyskasvatuksessa hyödynnämme herkkyyksia ja lapsen kiinnostusta asiaan. Emme vaadi lapselta mitään väkisin, kunnioitamme lapsen itsemääräämisoikeutta. Vältämme ei turhaa hoputtelua kaikissa perushoitotilanteissa, koska meillä ei ole kiire mihinkään. Kehotunnekasvatus liittyy vahvasti perushoitotilanteisiin.	

PÄIVÄKOTI SATURNUKSEN PEDAGOGIIKKA

LEIKKI

- Aikuisen ja lasten yhteinen leikki, jossa aikuinen rikastaa, ohjaa ja mahdollistaa lasten ideoimaa yhteistä leikkiä
- yhdessä ideointi, suunnittelu, leikki, arviointi (piirtämällä)
- leikkiryhmät 3krt /vko, pienillä päivittäin

YHTEISÖLLISYYS

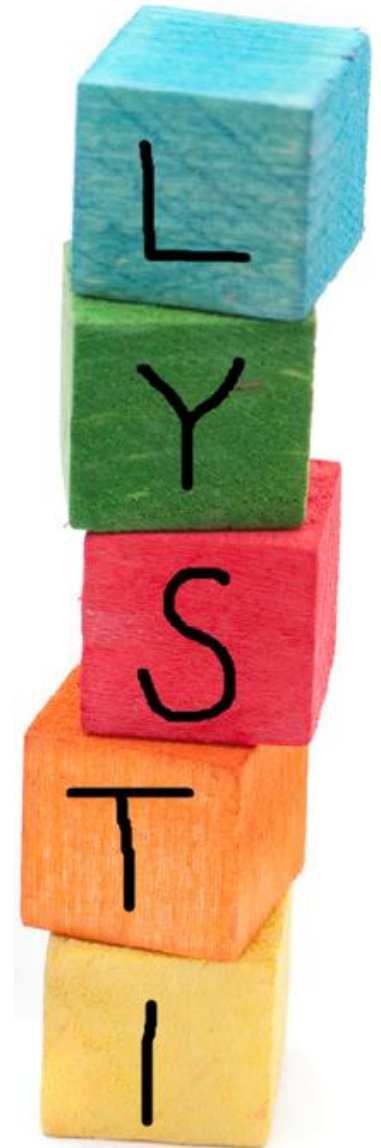
- yhteinen suunnittelu, arviointi ja kehittäminen
 - yhteinen toimintasuunnitelma (pedagoginen, rakenteellinen, yksilöllinen, ryhmä)
 - s2-suunnitelma
 - kehotunnekasvatus-toimintasuunnitelma
- ikä- ja taitotasoiset pienryhmät 1krt /vko (3 vkon jaksoissa aikuinen/sisältöalue)
 - 3-4-vuotiaat (kasvan, liikun ja kehityn, ilmaisun monet muodot, kielten rikas maailma)
 - viskarit (robotiikka ja mediakasvatus, luonnontieteet ja matematiikka, kielten rikas maailma, ilmaisun monet muodot)
- koko talon yhteiset lauluhetket
- lepoaikajärjestelyt (unta / lepoa tarvitsevat)
- aamupiirivaihdot
- koko talon yhteiset lapset ja perheet
- yhteinen into ja ilo

S2 OPETUS

- s2-kerho 3, 4, ja 5-vuotiaille 1krt/vko
- alle 3-vuotiaille vuorovaikutus korostuu kaikissa tilanteissa
- kuvat kommunikaation tukena
- sanoittaminen, toistaminen, mallintaminen

TUNNEKASVATUS JA HYVINVOINNIN TUKEMINEN

- Tarpeen mukaiset pienryhmät
 - Tuntumaa (tunnekasvatus, 10 kertaa, 5-vuotiaille)
 - Supermariot (kielellinen kuntoutus)

KEHOTUNNEKASVATUSHANKE

- Kahdeksan osa-aluetta
- Opetustuokio aamupiirissä 1 krt/vko
- Yksilöhaastattelu / piirroshaastattelu
- Seinälle käsittelyssä oleva aihe ja siihen liittyvät materiaalit ja asiat
- Tuntumaa
- Lepohetkelle mentäessä kehokosketus ja laulu
- Koulutukset
- Lasten osallisuuden arviointi
- Syli ja fyysinen läheisyys, hyvä kosketus

IKÄ- JA TAITOTASOINEN PIENRYHMÄTOIMINTA

- viskarit, 3-4-vuotiaat pienryhmät
- alle 3v. pedagogiikka (leikki, laulu, liikkuminen)

